

Vilniaus miesto merui
p. Valdui Benkunskui

2026 m. rugsėjo 10 d., Nr. 26-143VS

Kopija:

Vilniaus miesto savivaldybės administracijai

DĖL ISTORINIŲ SUBAČIAUS VARTŲ ATKŪRIMO IR KOVŲ SU MASKVA MEMORIALO STEIGIMO

Gerbiami Vilniaus miesto savivaldybės atstovai,

Norime pristatyti idėją atkurti istorinius Subačiaus vartus ir juose įrengti Lietuvos kovų su maskva memorialą. Šis projektas galėtų tapti reikšmingu Vilniaus ir visos Lietuvos istorijos, pilietiškumo bei valstybės laisvės simboliu.

Subačiaus vartai nuo seno siejasi su saugumu, miesto gynyba ir pergale. Vartai įvairiose Europos kultūrose simbolizuoja perėjimą, pasirinkimą, valstybės apsaugą ir iškovotą laisvę. Nuo Romos laikų tokie statiniai buvo statomi kaip pergalės ir valstybės stiprybės ženklai, todėl Subačiaus vartų atkūrimas natūraliai pratęstų šią istorinę tradiciją Vilniuje.

Lietuvos istorija glaudžiai susijusi su ilgalaikėmis kovomis dėl valstybės išlikimo. Šimtmečius trukę konfliktai su maskva formavo mūsų valstybės raidą, tačiau ši svarbi istorijos dalis iki šiol neturi vienos reprezentacinės memorialinės erdvės sostinėje. Atkurti Subačiaus vartai galėtų tapti vieta, kurioje būtų pagerbtos visos šios kovos, jų dalyviai ir laisvės gynėjai.

Memoriale būtų galima įamžinti svarbiausius Lietuvos valstybingumo ir laisvės istorijos įvykius, ypatingą dėmesį skiriant 1794 metų sukilimui, Abiejų Tautų Respublikos Konstitucijos idėjoms bei Tado Kosčiuškos veiklai. Šios temos atspindėtų pilietiškumo, laisvės, konstitucingumo ir atsakomybės už savo valstybę vertybes.

Memorialo viduje galėtų būti įrengta reprezentacinė ekspozicijų salė, pasakojanti apie Lietuvos kovas su maskva už laisvę, o jos centre – amžinoji ugnis arba aukuras, simbolizuojantis pagarbą žuvusiems ir nenutrūkstamą laisvės siekį. Ši erdvė galėtų būti naudojama valstybinėms ceremonijoms ir oficialių užsienio delegacijų vizitams, pagerbiant Lietuvos kovų istoriją.

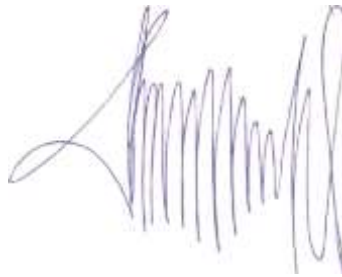
Lauko erdvėje siūloma pastatyti Tado Kosčiuškos skulptūrą raitelio pavidalu, kompoziciją derinant su atkurta miesto siena. Tokia meninė visuma pabrėžtų Vilniaus, kaip ginamo miesto, ir Lietuvos, kaip savo laisvę saugančios valstybės, idėją.

Subačiaus vartų memorialas būtų ne tik atkurtas istorinis objektas, bet ir gyva atminties vieta, jungianti praeitį su dabartimi, pergalę su istorine atmintimi, o miestiečius – su valstybe. Toks projektas praturtintų Vilniaus kultūrinį ir istorinį kraštovaizdį, sustiprintų pilietinį sąmoningumą bei taptų reikšmingu Lietuvos laisvės simboliu ateities kartoms. Taip pat jis būtų svarbus politiškai – maskvos caras, siekdamas palaužti lietuvių pasipriešinimą po 1794 metų sukilimo, vartus nugriovė, mes užtaisome spragą miesto sienoje ir atstatome vartus.

Maloniai prašome Vilniaus miesto savivaldybės apsvarstyti šią idėją ir įvertinti galimybes inicijuoti jos įgyvendinimą. Esame pasirengę telkti verslo ir visuomenės palaikymą projektui. Šiuos aspektus galėtume aptarti susitikimo Jumis metu.

Pagarbiai

Prezidentas

Andrius Romanovskis